

Она юртинг – олтин бешигинг

ТОНГ ЮЛАУЗИ

Муасисслар: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МАТБУОТ ҚҮМИТАСИ

Газета 1929 йил, 1 августдан «Ленин учқуни»
номи билан чиқа бошлаган

№18 (65845)
1995 йил, 23 май, сешанба

Сотувда
эркин нархда

СҮНГГИ ҚҮНФИРОҚ

Жонажон мактаб узра сүнгги қүнфироқ янгради. Мустақиллик байрамининг уч йиллиги тантанали нишонланган ўтган йил сентяброда бошланган ўқув йилига якун ясаш ҳақида хабар берувчи жарангдор овоз кулоқларга чалинди. Бир йил давомида фан негизларини ихтимат билан ўрганган, билим бойликлари хазинасини янги маълумотлар билан тўлдирган ёшлар ёзги дам олишга ҳозирлик кўра бошлидилар.

Биринчи синфи битириувчилар мактаб билан хайрлашаётган aka ва опаларига гуллар тутиб, мустақил ҳаётга кузатмоқдалар. Бу жажжи эркаторийларнинг тилаган оқ йўли уларга умр бўйи яхшилик ва зэгулик йўли бўлишига биз ҳам тилақдошимиз.

Сүнгги қүнфироқ 9- ва 11-синф ўқувчиларини имтиҳонларга чорлаётган бўлса, бошланғич синф болалари соясалқин оромгоҳлар сари йўл оладилар.

Мана, сүнгги қунгироқ янгради: хайр мактаб, салом сенга сайру саёҳат чоғлари, истироҳат боғлари!

БИР ҲАФТА ЯНГИЛИКЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 16 май куни бўлиб ўтган мажлиси Президент Ислом Каримов бошқарди. Унда иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш бўйича 1995 йилнинг биринчи чораги дастурини бажариш ва биринчи ярим йиллик муввафқиятли якунлаш, товарлар экспорти бўйича кўзда тутилган ҳажмларнинг бажарилишини таъминлаш тўгрисидаги масалалар муҳокама қилинди. Юртошибимиз мажлисида нутқ сўзлади.

Президент Ислом Каримов 15 ва 16 май кунлари Япония Молия вазирлигининг молия ва пул сиёсати институти президент Эйсуқэ Сакакибар бошлик делегацияни ва Славакия Республикаси Буш вазирининг ўринбосари, молия вазири Сергей Козлик бошчилигидаги делегацияни қабул қилди. Мамлакатимиз раҳбари меҳмонларга Ўзбекистонда амалга оширилаётган ишлар ҳақида гапириб берди.

Республика Президенти «Хуҷаликлар иҳтиёрида қолдириладиган паҳта толаси, пилла, жун ва қоракўл тери сотилишини таъминловчи Қорақалпоғистон республикаси ва вилоят ўюшмаларини тугатиш тўгрисида» фармон чиқарди.

Вазирлар Маҳкамаси «1995 йилда бошоқли доң экинлари ҳосилини йигиштириб олиш ва давлатта топшириши рағбатлантириш чора-тадбирлари тўгрисида» қарор қабул қилди.

Олий Мажлис раиси Эркин Халилов Вьетнам Социалистик Республикасининг фавкулоди ва мухтор элчиси Нгуен Дикни ва Кондрат Аденеуэр Фондининг мантақавий вакили Вольганг Шрайберни уларнинг илтимосларига биноан қабул қилди.

Кардош Қозогистонда Ўзбекистон Республикаси кунлари катта муваффақият билан давом этмоқда. Мехмонлар қозоқ дўстларининг ҳаёти билан танишмоқдалар.

Кече Покистон Ислом Республикасининг Башвазири Беназир Бхутто ҳоним расмий ташриф билан Ўзбекистонга келди. Бу ташриф Покистон билан Ўзбекистон ўртасида ривожланиб бораётган ҳамкорлик алоқаларини янада мустаҳкамлашгахизмат қилади, деган умиддадирмиз.

БИТИРУВЧИЛАР СОҒАСИ

Ҳадемай ўқишишлар тугаб, мактабларда сўнгти қўнгироқ овозлари янграйди. Жуда куплаб ўғил-қизлар ун бир йил таҳсил олган қадрдан масканлари — мактаб билан хайалашадилар. Таълим-тарбия берган устозларига миннатдорчиллик рамзи сифатида гулдасталар улашадилар.

Мактабимизда ажойиб бир анъана бор: битириувчи синфи ўқувчиларининг ҳар бири қадрдан мактабларига эсдалил бўлиб қолсин, дейиши тупдан терак қаламчалири ўтқазадилар. Бу йил ҳам шундай бўлди.

Мактабни битириши арафасидаги ака-опаларимизниң ҳар бири бир тупдан терак ўтқазадилар. Биз эса уларни меҳр билан парвариш қиласяпмиз. Ҳозиргача теракларимиз сони 1000 тупдан ошиб кетди. Ҳадемай биз ҳам мактабни тамомлаб, терак қаламчалири ўтқазамиз. Биз эккан ниҳолларни ука-сингилларимиз парвариш қилишади.

Бахтиёр ПУЛАТОВ,
Фарғона вилоят, Риштон
туманидаги 34-
мактабнинг 8-синф
ўқувчиси.

МАКТАБДА ОЙБЕК МУЗЕЙИ

1995 йил 17 май куни Тошкент шаҳар Шайхонтохур туманидаги Ойбек номли 115-ўрта мактабнинг ўқувчилари, на фақат ўқувчилар, балки бутун мактаб жамоаси, шу мактабни битириб кетгандар учун ҳам унтилмас кун бўлиб қолди. Чунки шу куни, яъни Ҳалқаро музейлар куни арафасида мактабда улкан адаб, ўзбек адабиётининг йирик намояндларидан бирни Мусо Тошмуҳаммад ўғли Ойбек таваллудининг 90 йиллиги муносабати билан ўзувчининг музейи очилди.

Ана шу катта воқеага атаб ўтказилган тадбирда даставвал музейнинг тантанали очилиши бўлди. Бу музей мактаб ўқувчиларига ўзувчи ижоди ва ҳаётини таниширишда катта аҳамият касб этади.

Унда адабининг яқинлари, қариндош -уругларининг, Ойбекнинг турли давраларда тушган суратлари; асарлари, умуман, унинг тақдирни билан боғлиқ бўлган деярли барча воқеалар қамраб олишга ҳаракат қилинган.

Мактаб ўқувчилари Ойбекнинг 90 йиллигига бағишилаб тайёрлаган композицияларини намойиш қилдилар. 5-«А» синфи ўқувчилари эса драма тўгараги раҳбари Ф.Файзиев раҳбарлиги

да тайёрлаган саҳнани намойиш этдилар. Ойбекнинг «Навоий» романидан олинган парча асосидаги бу саҳна ижроси тупланганларда катта таасусот қолди.

Навбат кечага ташриф буюрган меҳмонларга берилди. Улар ўз қицишларида Ойбекнинг ўзбек адабиётидаги тутган ўрнига, асарларига, инсоний фазилатларига тұхталдилар, адабнинг ўқувчиларга ибрат бўларли фазилатларини айтib ўтдилар. Мактаб директори Нуриддин aka Иброҳимов бошқариб борган кечада Ўзбекистон Республикаси ҳалқ таълими вазирининг муовини Ҳамидулла Йулдошев, филология фанлари докторлари Абдуқодир Ҳайитметов, Наим Каримов, Бахтиёр Назаров, «Кенж» маҳалла қўмитасининг оқсоқоли Султон Аҳмедов, Ойбекнинг ўғил-қиз ва келинлари Омон Тошмуҳамедов, Гулранг Тошмуҳамедова, Хулкар Олимжонова, Ойниса Тошмуҳамедова, Дилбар Тошмуҳамедова ва бошқалар қатнашдилар.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, Ойбек музейини ташкил этишда «Наврӯз» хайрия жамгармаси, Тошкент метрополитени жамоаси, шунингдек, музейшунос олим ўтқир Ермуҳамедовнинг хизматлари катта бўлди.

О. ТЎХТАНАЗАРОВ.
Г.УМАРОВА.

Қозогистон Республикасида Ўзбекистон Республикаси кунлари

ҚАРДОШЛИК БАЙРАМИ

Ўтган йили май ойида республикамизда Қозогистон кунлари бўлиб ўтганини эсласангиз керак. Ўшанда икки халқнинг бир-бiri билан тарихан қардошлиги, тақдири ҳам, тили ҳам, дили ҳам бирлиги алоҳида таъкидланган эди. «Бизлар буюк Турон диёрида униб-ўсган икки оғанини халқмиз, — деб таърифлаган эди юртбошимиз Ислом Каримов. — Тилимиз ҳам, дилимиз ҳам ва динимиз ҳам муштаракдир». Қозогистон Президенти Нурсултон Назарбоев эса бундай деган эди: «Биз қадим замонлардан бери ёнма-ён келаетган халқмиз... Ўзбекдан дўсти ва қариндоши бўлмаган қозоқни топиш қийин. Қозоқдан дўсти ва қариндоши

бўлмаган ўзбек ҳам йўқ дейиш мумкин».

Шу йил 20 май куни Қозогистон пойтахти Алматида Ўзбекистон Республикаси кунлариниг тантанали очилиш мосими бўлди. Қардошлик байрамида икки давлат бошлиqlари сўзга чиқиб, академик шоиримиз Фафур Гулом айтганидек, «бир-бiriга устозу бир-бiriга шогирд» бўлган ўзбек ва қозок халқларининг асрий дўстлиги хусусида гапирдилар. Қарийб 500 кишидан иборат Ўзбекистон делегацияси қардошхалқ мустақиллик туфайли эришган ютуқлар билан таниша бошлади. Байрам беш кун давом этади.

Куйида қозоқ шоирларининг шеърларидан ўқисиз.

Сирбай МАВЛЕНОВ

ЧАҒАЛАЙ

Тўш уриб тўлқинларга
Мамнун чагалай,
Бошим узра бекорга
Учмас ҳарқалай.
... Ватан ўтда муттасил
Ёнган йиллари,
Ҳаётнинг у раҳмидил
Малаги каби,
Чорларди бўлиб ҳамдам
Олга юришга.
Ҳа, у чиндан ҳам
Эди фаришта...
Бежиз эмас ҳозир ҳам
Соҳилда туриб,
Кипригимга олиб нам
Ва хаёл суреб,
Чагалайнин излайман
Овунчогимни.
Унда кўрмоқ истайман
Ёшлик чогимни.

Сапарбек САРСЕНОВ

КАПАЛАК

Айт-чи, учдинг қаердан
Парвонасан бошимда?
Ўйнамоқдан толмасман
Бирга бўлсанг қошимда,
Оқ капалак, капалак!
Оппоқ гулми севганинг
Ёки лолақизғалдоқ?
Нега чинни сингари
Қанотларинг бунча оқ?
Оқ капалак, капалак!
Бўлса эди агарда
Наққошлиқдан саводим,
Қанотингга зарҳалда
Ёзид қўярдим отим,
Оқ капалак, капалак!

Сапарали БЕГАЛИН

ОДОБЛИ БЎЛ

Бўлгинг келса одобли
Ташла ёмон одатни.

Ҳар ишда бўл чидами Шунда кўрмайсан ғамни. Ўзни тий қингир йўлдан Обру кетмасин қўлдан. Бер каттага ўрнингни Қаерда ўтиранг ҳам. Тортаверма бурниңни Ранжимасин ҳеч одам. Зўрман, деб ҳаддан ош ма, Кўрган бўлан муштлаша ма, Қараб юргин атрофга, Маъно бер ҳар бир гапга. Ота-онанг ҳар сўзин Ақл деб бил, ақл деб. Сақла синф номусин Юрагимга яқин деб. Сўра дарҳол кечирим Хато қилсанг мабодо. Дўстдан яширма сиринг Дўст жонингдан ҳам аъло! Бўлай десанг одобли, Ўрган яхши одатни.

Қозоқчадан Наримон таржималари.

ТЎГАРАКЛАР — ҲУНАР МАСКАНИ

Табиатни асрарн

ИНСОН ГЎЗАЛЛИГИ

Маълумки, кейинги бир неча йиллар ичидаги бўйлигига янада кўпроқ бойлик қўшиш забутун дунёда экология танглиги юз бермоқда. Кўнгилсиз оқибатлари эса жаҳон халқларини ташвишга солмоқда.

Тошкент шаҳридаги Абдулла Қодирийномли 198-мактабнинг 11-«Б» синфида «Одам, экология, ахлоқ» мавзусида очик дарс бўлиб ўтди. Унда ўқувчилар, ўқитувчилар ва ота-оналар иштирок этиши. Бир вақтлар тўлиб-тошиб оқсан, зилол ва мусаффо сувли Амударё ва Сирдаренинг бугунги аянчли ахволи, Орол денигизининг қуруб бориши, ичаётган сувимизнинг, нафас олаётган ҳавомизнинг ифлосланиши, она заминимизнинг заҳарланиши ҳақида атрофлича фикр юритдилар. Ўқувчилар «Она табиатни асрарн!», «Бир туп дараҳт кесссанг, ун туп ниҳол эк», «Сувсиз ҳаёт бўлмас», «Ер-хазина, сув-олтин» каби мавзуларда ўз тушунчаларини баён этдилар. Бундан ташқари таниқли шоирларимизниг табиат ва инсон ҳақидаги «Дараҳтлар суҳбати», «Яйранг қушлар», «Бугдой бобо ва унинг набиралари» каби күп шеърларидан ўқидилар. Ўқитувчи ва ота-оналар эса фарзандларига дарс давомида — табиатни севини, унга онгли муносабатда бўлиш, Ватанимиз яшил бойликларини асрарни, уни купайтириш, шу йул билан халқ

бойлигига янада кўпроқ бойлик қўшиш зарурлигини тушунтириб бордилар.

— Ҳар биримизнинг уч онамиз бор: биринчиси — тукъсан онамиз; иккинчиси — Ватан; учунчи онамиз эса — табиат! Шундай экан ойа табиат гузаллигини сақлаш учун экологик тарбияга зътибор беришимиз лозим. Болаларни ўсимликларга, жониворларга меҳр-шафқатли бўлиш руҳида тарбиялашмиз керак. Бу борада албатта, биз ўқитувчилар ва ота-оналарнинг зиммамизга жиддий маъсулият тушади, — дейди химия-биология ўқитувчиси Малика Мирсолиҳова.

Ҳа, Малика она айтганларидек одам табиатнинг бир қисми, табиат билан тирикдир. Табиат гузаллиги бу инсон гузаллигидир. Табиат мусаффолити, ундаги табиий гузаллик болаларда Ватанга, одамларга бўлган инсоний муносабатларни шакллантиради.

Болалар, сизлар ҳам табиатни асрарн, авайланг! Жониворларга меҳрибон бўлинг, ниҳолларни синдириш, бошқалар ҳам буни қилмасликлари учун уларга ўрнак булиниг.

Пўлат АЛИМОВ.

Равиль АЛЬБЕКОВ олган сурат.

СЕҲРЛИ САНЬАТ

Хурматли «Тонг юлдузи» ходимлари! Газетанинг шу йил 4 апрель сонида «Чаман» тушар рақсга» сарловҳали мақолани ўқиб, шу рақс дастасининг иши билан қизиқиб қолдим. Агар мумкин бўлса, «Чаман» ҳақида тўлароқ маълумот берсангиз.

Шерзод КЎШНАЗАРОВ, Сирдарё вилояти, Сайхунобод туманидаги 9-мактабнинг 6-синф ўқувчиси.

Дустим Шерзод! Хатинг мазмунинг қараганда санъатга қизиқадиган кўринасан. Ҳа, тўгри қиласан. Чунки санъат кишида нафис туйгуларни тарбиялади. Нафис туйгулар эса, инсонга латофат бағишлийди. Энди, «Чаман»га келсак, у Республика ўқувчилар саройидаги тўгараклардан бири. Аввало, шуни айтиб қўйишим керакки, бу ижкорлар масканида жуда кўплаб тўгараклар мунтазам ишлаб туради. Пойтахт мактабларининг ўқувчилари саройда ўз иқтидорларини сиаб кўрадилар. Вакти келиб, бу сарой ҳақида газетхонларга батағ силроқ сўзлаб бериш ниятим ҳам йўқ эмас.

«Чаман» эса, 1988 йилдан бери фаолият кўрсатиб келмоқда. Хозир унинг машгулотларига юздан ортиқ тошкентлик санъат ихломандлари қатнашиб келмоқдалар. Жажжи санъаткорлар, аввало унтилаётган қадимиги ўзбек халқ кўшиклиари ва рақсларини қайта тиклаш, уларга сайқал бериш, ҳар бирини болалар ва ўсимлиларга хос оҳангларда ўрганиш, қлаверса бундай қимматли меросимизни кенг омма ўртасида тарғиб қилиш ишлари билан шуғулланадилар.

Тўгарак қатнашчилари орасида

она Ватанимизга садоқат, гўзл ва

бой табиатимизни севиш, катта-

ларга ҳурмат, кичикларга меҳрли

булиш, ҳалқимизнинг қадриятила-

рини тиклаш ва ривожлантириш,

оламдан ўтган санъаткорлар руҳи-

ни шод этиш каби инсоний фази-

латлар куртак ўзган.

Бу ҳаваскорлик дастаси сафид

камол топганлар келажакда рақс

санъатини ривожлантиришга мун-

носиб ҳисса қўшмоқдалар. Жамоа-

даги қизлар Москва, Санкт-Петербург, Киев, Бишкек, Душанбе каби қатор шаҳарларда бўлиб, ўзбек рақс санъати намуналарини намойиш қилдилар. Ҳаваскор рақкосалар ўзбек саҳнасининг ёрқин юлдуза Мукаррамахоним Тургунбоева хотирасига бағишил, ҳар йил баҳорда ҳисобот концерти кўратишни ҳам анъанага айлантиримоқдалар.

Дастанинг ташкилотчиси ва бадиий раҳбари Азим Азизов бутун умрини шу соҳага бағишилган фидойилардан бири. У ҳалқ ҳаваскорлик рақс санъатини ривожлантириш ва кенг тарғиб қилиш соҳага сидаги улкан хизматлари учун «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими» юқосак унвонига, Ҳалқ таълими ва маданият ходимлари аълочиси нишонларига сазовор бўлган. У тугарак аъзоларини ўз фарзандидек авайлаб, уларга бой тажрибасини ўргатиб келмоқда.

Ҳар бир машгулотга пухта тайёр гарлик билан келадиган, ўз тақдирини рақс санъати билан боғлаш умидида юрган Муқаддам Ҳакимова, Санобар Аҳмедова, Нариза Холматова, Дилғузга Пирматова, Адолат Тоҳиева, Муборак Раҳмонова, Мунира Даҳажонова каби мактаб ўқувчилари дастанинг фахри ҳисобланадилар. Фоуржон Сулеймонов, Дониёр Жабборов, Оtabек Гафуров сингари доирачилар эса ўзларининг шўх ва нозик усуллари билан ҳар бир рақсга файз киритадилар.

Хозирча мана шу маълумотлар билан чекланаман. Кези келгандан бошқа тўгараклар ҳақида ҳам сухбатлашурмиз.

ЮЛДУЗХОН

А садому алайкум, андижонлик аяжоним!

Сизга кўпдан бери газета орқали дил сўзларимни изҳор этиш ниятида эдим. Лекин журъат қила олмасдим. Чунки сизнинг салобатингиз ва салоҳиятингиз олдида андиша деб аталмиш бир туйғу кучлилик қиласди. Рост-да, Сизни бекорга «Андижон булбули» деб аташмаган. Менга қолса, нафақат Андижон, балки Ўзбекистонимиздаги саноқли булбуллардан бири деган бўлардим. Зотан, хусну-латофатда, ақлузаковатда, меҳру-оқибатда, одобуахлоқиятда эл-юрт эътиборини қозонган, халқнинг бокира қизига айланган, давралар ахлини ўзиға қаратган сиздек аяжонларимиз учнчалик кўп эмас.

Аяжоним, сиз аввало меҳри дарё она, катта оиланинг севимли бекаси, багри кенг муаллима, ҳассос шоира, тиниб-тинчимас жамоат арбоби, аёлларроҳатини, тақдирини ўйлаб иш тутивчи оқила раҳбарсиз. «Аёллик» деб аталган юкнинг устига табиат менга шоирлик юмушини ҳам насиб этибдир. Бу бир олам баҳтдир ва бир олам қайғудир, — деган эдингиз бир йиғинда. — Баҳтлиги шуки, кўнгилингдагини шоирчасига айтиб-айтиб оласан! Қайгулиги шуки, юрагинг айтилмай, изҳорсиз қолган но маълум шеърларнинг қабрларига тўлиб-тўлиб кетади... Оналик салтнати бутун фаолиятинга ҳукмонлик қиласди. Оналикнинг олдига тушидиган бошқа зарурият йўқ ва бунга менинг розилигим минг каррадир ва шукроналарим ҳам минг каррадир. Босилмаган китобларим, ёзилмаган кўйларим — фарзандларимдир».

Ҳа, сиз учун нафақат шеърларингиз ёки кўйларингиз, балки ўзингиз мударрис сифатида муаллималик қилаётган олий билимгоҳнинг ҳар бир талабаси ҳам азиз фарзанддир. Сиз уларни ҳар кун кўрганингизда гўзал Андижоннинг, наинки Андижон, мустақил Ўзбекистонимизнинг порлоқ келажагини кўз олдингизга келтирасиз. Уларни ҳар томонлама етук, соглом, билимдон, ақлли, жаҳон маънавияти ва маданиятининг олтин хазинасидан баҳраманд, кўпнинг ичига кирганда ўзбеклиги билан, тантлиги ва одоби, меҳрибонлиги ва меҳмоннавозлиги билан ажралиб турадиган мутахассислар бўлиб етишишларини орзу қиласиз. Бу эса эзгу ният, эзгу ниятни яратганинг ўзи ҳам қуллаб-қувватлайди.

Бундан ўн йил муқаддам босилиб чиқкан «Дил гавҳари» деб аталган китобингизни варактаб, «Мактуб» сарловҳали шеърингизга мафтун бўлган эдим. Уни сиз ўқувчиларингизга, демак бизларга багишлангансиз:

Сиз — хотирим қатига яширган гавҳарларим,
Сиз кўнглиминг гўшасин ёритувчи ойимсиз.

Ушбу кўхна дунёдан ортирганим, зарларим,
Сизлар бино қўйганим, кўркимсиз, чиройимсиз.
Жамалак соч қиз бўлиб, қанотсиз қушча янглиғ
Жаводираб ҳам дөвдираб кафтларимга кўндингиз.
Ҳаётим олам-олам туйгуларга тўлди лиқ
Кўнглими макон сайлаб, бағримга ин қўйдингиз.

Шўху бебош ёшингизни, бардошларим толса-да,
Гоҳ жаҳл, гоҳ сабр-ла қўзларимга суртдим мен.
Оламида не гўзл ззгуллар бўлса гар,
Маржон мисол тизиб-тизиб кўлингизга тутдим
мен.

Дафтар кўриб кечалар мадорларим қуригач,
Такрор, тақрор тирилдим сиз олган «тўрт»,
«беш»ларда,
Сизни аяб ахри ўзим бўлдим тажсанг, кож,

сўзларни, ажойиб қўшиқларни эшиг-
ганимиз. Ватан она каби азизлигидан хабардормиз. Лекин сиз уни «Ватан! Пайванди жон — ўша!» сарлавҳали чиқишингизда гоят содда қилиб тушунтириб бердингиз.

«Ватан нима ўзи? Буни аввало муҳожирликда юрганлардан сўрамоқ жоиз.

Ватан — бу сенинг қалбинг, орзумонларинг, борлигининг, йўклигининг, гуноҳу ҳатоларинг, йигиларингу қувончларинг сиғадиган жой!

Ватан — онанинг алласи тараған, бешигингнинг излари чизилган замин. Аждодларинг кўмилган қабристон, ота-онангнинг излари қолган кў-

СИЗГА ҲАВАСИМ КЕЛАДИ

**(Ҳассос шоира, меҳрибонона —
Турсуной Содиковага юрак сўзларим).**

«Топ» деган танбеч олдим баъзан дўсту
хешлардан.
Полапондай парталарда ўтиридинг гужурлаб,
Қатнай-қатнай қошингизга иликларим толгандা,
Толганида қанотларим сизга парвозлар тилаб,
Тундай қаро сочларим қаро бўлмай қолганда.
Ногоҳ бир тонг сизни кўрдим, тамом-тамом
бошқача,
Эсу ҳушим, ҳаяжоним чиппа қолди бойланиб.
Қаранг, қомат тугул, ҳатто қабоқ, қонгача
Қолибсиз-ку бирданига ёшлигимга айланиб.

Қаён боқсам, нигоҳларим ёшлик билан учраши,
Суҳбатим ҳам, улфатим ҳам ёшлик билан лиқ
тўлиқ.

Шунда билдим, ул фаслдан чекиммоқлик ўйқ эндӣ,
Туркираган ёшлар ичра кексаймоққа ҳаққи ўйқ!

Ҳа, бу фақат бизга аталган шеър эди. Унинг давомидаги ўғитлар эса, ҳамон ёдимиизда. «Томирларинг толмас бўлсин», «қанотларинг олмос бўлсин», «ҳаётингда сўзи сомонлар учрамасин», «калхатларнинг йўлларидан йўлинг тескари тушсин», деб насиҳат қилгансиз, буни унутиб бўладими? «Курашларда қаддимизни букмай чидашимизга», «қўлларимиз боғлар яратажагига», «қўзларимиз оппоқ тонгларда кимларнингдир қалбига меҳроташини солишига» ва «ҳамиша Ватан ишқида уриб турадиган» юракларимизга сиз ишонч билдириган экансиз, биз набираларингиз шу ишончни оқлашга ҳаракат қиласиз.

Аяжон, айниқса сизнинг Ватан туйғуси ҳақидаги панду насиҳатларингиз қалбларимизга нақшланиб қолганини алоҳида таъкидлашни истардим. Ватан ҳақида кўплаб ҳикматли

Юрагимга дилимнинг торларини улойин,
Хонишинг бўлай ўзим, ўзим кумринг бўлоин,
Дунё ҳаритасида нуқтамсан — бир жаҳоний,
Анда бу жоним деди Турсунхон Андижоний.

Бундай фараҳли жумлалар сизнинг «Андижоннинг аёли» шеърингизда ҳам кўплаб учрайди. Унда сиз Андижон аёлларини Тумарисдай орномусли, мард қаҳрамонга ўшшатасиз, аёл меҳнатининг нақадар машиқатли ва айни вақтда ифтихорли эканлигини мароқ билан тилга оласиз.

«Мен ўзимга гоҳида дўст, гоҳи эса суст бўлдим» деб бошланадиган «Умр» шеърингиз кишини андишали бўлишга, оналик баҳтини ардоқлашга, рангин оламнинг турфа тасвиirlарини фаҳму фаросат билан англаб олишга ўргатади. Лекин шахсан менга эса, «Хайр энди, турнажон» ёқади. Ундаги самимият шундокқина сизилиб туради:

Турналар «хув-хув»лаб кетмоқда қайтиб,
Оҳ, улар тилини уққанимдайди??
Турнажон, у не сас-оҳанг, оҳингми,
Хайр энди, маҳкам тут артимчогинги!

Йўлларинг олисдир, йўлларинг узоқ,
Омон-омон қайтгил қаторинг билан...
Оҳ устига яна кўрмай оҳингни
Турнажон, маҳкам тут артимчогинги.

Үтган йигирма йил ичидагизнинг ўнга яқин шеърий ҳамда бадиий публицистик китобларингизда нашр этилди. Шеърий тўпламларингизни варақлаганда ҳаётни севиш, она юрт муҳаббати, дўст-қадрдонларга меҳрли бўлиш, гўзл табиат ва умуман одамларни ардоқлаш сизни шеърият чаманига бошлаб кирганига яна бир марта ишонч ҳосил қиласиз. Сизнинг табиатни куйловчи «Тонг», «Сел куяди», «Ўрикзор гул тўкмай» каби шеърларингизда она диёр манзараси, Андижоннинг гўзл бօғ-рояридаги тасвир кўзни қамаштиручи камалақдай бўлиб гавдаланади...

Аяжон, назаримда катталардек кўп гапириб юбордим, шекилли. Мен ушбу дил сўзларимни ёзишидан мақсад сизнинг ажойиб муаллима, меҳрибон тарбиячи, оналар ва яъни демак болалар фамхўри сифатида биз ёшларга ҳам асарлар ёзиб беришингизни илтимос қилмоқчи эдим. Бир оғиз илтимосга шунчадаромаднинг нима кераги бор эди, деб койиманг. Сизни ярим асрлик тўйингизда газетхонлар номидан табриклиш имкони бўлмаган эди. Бу биринчидан бўлса, иккинчидан Сизга ҳавасим келади. Кошки эди, ҳар бир она, ҳар бир муаллима, ҳар бир шоира сизга ўхшаса. Ахир, биз болалар сизлардан ибрат оламиш-да. Келгусида сиздай, сиз айтгандай, сиз истагандай бўлишга сўз берамиз.

Сизга узоқ умр тилаб, баҳтимиз учун соғ-омон бўлишингизни орзу қилиб, «Тонг юлдузи»нинг эрка қизи:

Чўлпоной.

Чўлпонойнинг дил сўзларини
окка кўчирувчи:
Наримон ОРИФЖОНОВ.

АРТИСТЛАР КЕЛИШДИ

Ўқув йили охирида 1-синф ўқувчиларининг одат тусига кирган бир байрамлари бор. У «Алиф-бе» байрамидир. Яқинда Тошкент туманинг 11-мактабда ана шундай кувончили кун бўлди. Кичкингитлар ўзлари тайёрлаган шеър, қўшиқ ва рақслардан иборат байрам дастурларини моҳирлик билан намойиш этдилар. Тантаналарда Муқимий номидаги мусиқали драма театри артистлари Алишер Отабоев, Абдусаттор Солиевлар ҳам иштирок этиб, дил сўзлари ва табрикларини изҳор этиши.

Ўткиржон ДУСТ МУРОД.

ОТАЛИҚ ТАШКИЛОТЛАР ЁРДАМ БЕРИШДИ

Мактабимиз туман марказидаги барча қулайликарга эга бўлган энг йирик мактаблардан бири бўлиб, 1500 га яқин болалар таълим - тарбия олишиади. Аммо кейинги бир неча йиллардан буен мактабимиз биноси нураб, яроқсиз аҳволга келиб қолай деган эди. Оталиқ ташкилотлар мактабимиз учун утказган 100 минг сумлик маблаглари ҳисобига ўкув биноларимиз ва спорт залимиз қайтадан таъмиранланди.

Болалар, ўқитувчилар ва ота - оналар ҳам оталиқ ташкилотларимиздан миннатдор.

Миркомил КУЛМАТОВ,
Жиззах вилояти, Фаллаорол туманинг

25-мактабнинг 6-«Б» синф ўқувчиси.

ТЕНГДОШЛАРИНГ ИЖОДИ

ОЙ КУЙЛАЙДИ

Тун чулғониб сокин сукутга

Кузатади сайдараларни.

Ва санчади момик булатуга

Митти юлдуз — овораларни.

Алла айттар дилдан-ўксиниб,

Эркалайди кузларни хушхол.

Ой куйлади, куйлади тиник.

Ёрдудари

сруг тонг мисол.

Муниса ЮНУСОВА,
Тошкент вилояти,
Зангигота туманинг
15-мактабнинг 10-синф ўқувчиси.

ШАББОДА

Шаббода эрта тонг майин елади.

Калбларга хузурбахши туйгу беради.

Гуллар нағмасини олиб келади.

Яшил япроқлардан пабнам теради.

Майсалар шивирлаб беради салом.

Шаффоф сув шилдираб багишлар ором.

Куёш ҳам жилмайиб юзин очади,

Шаббода йулига зар нур сочади.

Жўрабек ХАМИДОВ,
Самарқанд вилояти,
Тойлок тумани.
Нафис санъат лицейининг
11-синф ўқувчиси.

(Давоми. Боши ўтган сонда.)

Бирордан сўнг катта серхант Сотим Нурметов ва саккиз нафар сапёрга змаклаб, тун қоронгисида куздан гойиб бўлди. Шу тарпи Кенингзберг операцияни бошланди. 15-20 дақиқалар чамаси вақт ўтгач оғир артилерия батальони ҳужум бошлади. Туллар наъра тортиб, душман устига ўт, алана гаётиди. Ярим тун Кенингзберг шахрининг ўр ер, бу ери чакмоқ чакқандек ёришиб кетарди тутун ва алана кўтаришлар, тулларнинг гумбуридан ер титрар, кулоқлар коматга келарди. Бу орада тўккис нафар сапёрга душманинг олдинги мудофаа чизига бўлдирий етиб олди.

Бўйругим билан бараварига душман хандокларига граната иргитамиз, — пиҷирлadi Сотим.

Шундай бўлди ҳам. Кетма-кет портланган гранаталар душман истеҳкомига жиддий зарар етказди. Кий-чуб, тўс-туплон. Душман устига ташланган сапёrlар авто-матлардан ўёнгириди. Кўл жанги бошланди. Тирик қолган, саросимага тушган 20-30 немис аскари кўлини кўтариб, асирга тушиди. Юздан ортиқ душман батамон кириб ташланниб, душман истеҳкомининг олди чизиги совет жангчилари кўлига ўтди. Тўллар ҳам келишилгандек, наъра тортишдан тўхтади. Операциянинг биринчи босқичи бажарилди.

ЎЛИМ ҲАЛҚАСИ

Учинчи кун. Тонг ёриша бошлаган. Олдинги истеҳкомининг кўлдан кеттанини пайқаган душман юқоридаги асосий истеҳкомларни уч-тўрт баробар кучайтириди. Ҳарбий техника ҳам шунчага кўпайтирилди.

Бистеҳкомлар сапёrlар эгаллаб турган мудофаа чизигидан 30-40 метр чамаси юқорида бўлиб, душман сапёrlарни кўрмасди ҳам, уларни ўқса тутолмасди ҳам. Сабаби дарё киргогидаги чукур қиялик уларни пана қилиб туради. Командирнинг ҳаяжони шунинг учун ўринни эдики, сапёrlар қамал холатига тушиб қолишиган эди. Чунки хандакдан чиқиб, ўзимизникilar томонга бориша, юқоридаги душман битта кўймай, оппа-осон қириб ташлайди. Орқага янни юқорига чекинни душманни таслим бўлиши демакиди. Борди-ю, ана шу турган ерларнида совет қўшинларини кутиб олишса-чи? Унда ҳам бўлмайди. Шунинг учунни шаҳарга ҳужум бошланса қирғоқ бўйидаги барча душман мудофаа чизиги тўплардан ўқса тутилади. Унда сапёrlар ўзимизникilarнинг тўп ва снарядларидан ҳалок буладилар. Нима килиш керак? Ана шу савол Сотим Нурметовнинг миссанни кемиради.

Душман истеҳкоми хандогига ўтган тўккис нафар жангчи чиғ маънодаги ўлим ҳалқасига тушиб қолган эдилар. Командир тўрт томонга аланглар, чора тополмай хуноб эди. Гув аҳал дакика сайн уларга яқинлашар, кутулишнинг эса иложи ўйдайди. Қовоги осилиб кетган Голованов си-

МЕХРИНГИЗ ТУФАЙЛИ...

Мактаб давримни ширин бир энтиши-ла ёдга оламан. Кўз унгимдан устозларининг гулгун чехралари утаверади. Уша даврда, ўқувчилик йилларимга қайтим келаверади. Дарҳақиат, ҳар бир инсоннинг хаётда ўз севган устози бўлади. Мактаб даврими ёдга олган кизикларни бахсларни соғинаверади. Севимли устозига бўлган хурмати, меҳри уни бутун умр таржетмайди. Мен шулар ҳақида ўйлар эканман, хәйлимдан азиз устозим Феруза ола Мухамедованинг ўйчан боқишишар, чукур маъноли сўзлари утаверади. Шундай ажойиб инсондан сабоқ олганиндан гурулнаман. Кўнглим рози-ни устозимга етказгандек.

— Устоз, сизни согиндим. Ширин каломингизни, меҳр тўла қалбингизни согиндим. Эсингиздами, бъазан билар-билимай қылган шўхликларим туфайли дилингизга озор етарди. Шундай ҳолларда ҳам синфдошларим олдида мени изза қилмас эдингиз. Дарсдан сўнг мен билан холи қолиб, хатоларимни тушунишига эдингиз. Йўлйирик кўрсатар эдингиз. Устоз, ҳатто хатоларни тан олиши ҳам сиздан ўрганган келади.

Бу кун ўзимдаги яхши хислатлар учун сизга таъзам қиласам. Ҳақингизга дуолар битаман. Сизнинг меҳрингиз олдида бош эга-ман. Эсингиздами, биз билан хайрлараш экансиз, «Бизларни унутмасангизлар, бизлар учун шунинг ўзи катта баҳт», деган эдингиз. Наҳотки, сизни унугиб бўлса...

Ўзим таҳсил олган Тошкентдаги Лутфий номли 254-мактаб олдидан утар эканман, қалбимда ширин бир орзиши хиссини туюмсан. Сизни, сизнинг тимсолининг болалиникни — «Парваришларингиз қанчалар эъзозга лойик, азиз устозлар!» — деб тақор-тақор айтгандек келаверади. Бу дунёнинг тугуни ва келажаги сизларнинг кенг феълингиздан, сизларнинг меҳригёнгиздандир!

Абдувоҳид РАЗЗОҚ ўғли, ишчи.

гарет тутатиб, зарда билан дейди:

— Нима қўлдик энди? Копқондамиз, янглишмасам-а, командир?

— Мен ҳам чорасини изляпман Голованов, жуда бошим котди.

— Бошим котти ёмиш, аввалроқ, катта ерда, ўзимизникilar олдидалигизда ўйлаш керак эди. — Операциянинг ўтига ҳам қараш керак эди. Асаблари таронглашган Тарасов ҳам командирга яқин келиб, киноя билан деди:

— Гена ҳақ, Сен командирсан, буни илга-

МИТТИ МАСАЛЛАР

ФЕЪЛИГА ЯРАША

— Бирон ишни қойил қиласигандек белингизда қуш-қуш белбог. Сал шамол эсса дош беролмайсиз. Бир бирингизни итариб, суриб шовулайсиз. Бунча ваҳима қиласиз, атрофинг тинчлигини бузиб, — деди соҳилдаги Даҳаҳтада.

— Куруқликда яш-а-аб нималар деяпсиз? — қизишиди қамишлар

пупанак соchlарини тузгитиб.

— Ҳафа бўлма. Буларнинг булгани шу, — деди соҳил Она ер Даҳаҳтада. — Шу важдан ҳам феълларига яраша ботқоқликдан жой берганман.

ХАМИРНИНГ ХИЗМАТИ

— Фойдали гиёҳмиз-да, биздан қўк сомса ҳам қилишади, — деди Ялпиз Исмалоқа.

— Бу купларга аён. Лекин сомса булиб қадрланишингизда мени ҳам ҳисобга олинг. Сизларни қовушириб, тандирга ётилмас, оловнинг тафтидан жизганак булиб кетардингиз, жавоб қилиди. Хамир.

— Туғри, — тасдиқлadi Исмалоқ Ялпизга қараб, — бизни деб оловнинг тафтига бардош берган Хамиржонга минг раҳмат, дейишизиз керак.

ТАЪЗИМ

— Бопшингни мунча қўйи эгасан, айбордерек, — дейди Пуч бошоқ Туқ бошоқни мазах қилиб.

— Усиб-унганим учун Она Ердан қарздорлигимни ҳамиша ҳис қиласам. Тўқлигим — элга манзур хизмат қилишга қодирлигим учун таъзимдаман.

Фани АБДУЛЛАЕВ.

курганда ертуласи бўлади. Омон қолишининг

ягона йўли мана шу вайронага етиб олиш.

Биз яшин тезлагида уша иморатга етиб олишмиз лозим. Масофа анча олис. Бўйрук

беришим билан тутун чиқардиган гранаталарни душман томонга бараварига отамиз.

Сўнг тутун панасида хандокдан чиқиб, югурнишади.

Ташланганда кетишидди. Ер ости йўлкаси бўйлаб

бошқарув нұқтасига, юқорига кетган ингич-

касима топиш, миналарни бир-бир, жуда

эҳтиёткорлик билан зараризлантиришан-

ча оғир бўлди. Нихоят ер ости йўли, йўлка

ва йўлаклар минадан тозаланди. Сотим

Нурметов жангчилар билан аҳоли зич, заҳ-

ерости йўлидан ўтиб, шаҳар маркази томон

жилишид. Немис аҳолисининг кўпчилиги

уларни халоскорлардаги кўвониб, қарши оларди.

Баъзилари эса совет жангчилари га-

зига ўзимизни кетишидди. Ҳоли-жони

жони кетишидди. Ҳоли-жони кетишидди.

Командирнинг бўйругида ишонч ва

қатъийлик бор эди. Жангчилар таваккал

қилишидди. Гранаталар иргитилгач, тўккис на-

фар ҳамони тутунни кетди. Қол, аччик

тутун сийраклаша бошлаганда улар бинога

яқинлашиб кетди. Отиш